

Accountantskamer
Schuurmanstraat 2
8011 KP Zwolle

Mondelinge behandeling 18 november 2016

Procedurenummers: 16/1534 Wtra AK
16/1535 Wtra AK

Spreekaantekeningen

inzake:

1. **Stichting Beleggersbelangen Centurion**,
hierna: de "Stichting";
2. **Mr. W.W. Korteweg q.q.**,

advocaat: mr. J.W.P.M. van der Velden

tegen:

1. de heer **W. van der Rijt RA**, en
2. de heer **A.Th. van Mullem AA**;

advocaten: mr. S.A.G. Hoogeveen
mr. A.P.P. Witteveen

I. Inleiding

1. Centurion Vastgoed B.V. ("**Centurion**") haalt van 2009 tot 2014 ruim € 26 miljoen op bij beleggers. Zij zet in informatiememoranda uiteen hoe de inleg wordt geïnvesteerd in vastgoed in Costa Rica. Centurion vermeldt dat zij cruciale controles laat verrichten door een registeraccountant van VWGNijhof.¹ De Accountants verzorgen in de loop der tijd een aantal controles. Centurion verstrekt hun assurance-rapporten aan beleggers en potentiële beleggers en plaatst ze op haar website en in haar informatiememoranda. Daarnaast staan Van der Rijt en Van Mullem potentiële beleggers in Centurion te woord. Dit wekt het vertrouwen, dat Centurion een degelijke en betrouwbare partij is.

---

¹ Vergelijk o.a. de website en diverse brochures en informatiememoranda, waarin Centurion VWGNijhof als accountant noemt (Productie D.1, p. 1; Productie D.8, Productie D.14, Productie D.16, Productie D.18 Productie D.25 en Productie D.27).

2. De rechtbank Almelo heeft deze zomer geoordeeld, dat het management van Centurion de beleggers grootschalig heeft opgelicht. De drie managers van Centurion zitten op dit moment celstraffen uit van tweeënhalft tot vier jaar. Het vonnis van de rechtbank heb ik als productie F.2 overgelegd, samen met een bloemlezing van enkele in het oog springende passages. Het geeft een ontluisterend beeld van wat er in Centurion is gebeurd. Als ik dit naast het verweerschrift leg, vraag ik mij af of de Accountants zich in een andere werkelijkheid bevinden en bevonden. Ik laat de rechtbank aan het woord.

“Alle geldbedragen werden in een spreekwoordelijke “grote pot” gestort en er werd geen administratie per beleggingsproduct, of per inlegger gevoerd. [vervolgens beschrijft de rechtbank hoe het geld is uitgegeven en verbrast, JWV] (...) De rechtbank concludeert dat de inleggelden aldus voor een zeer groot deel niet zijn aangewend zoals tijdens de verkoop van de producten werd voorgewend.”²

“De rechtbank is van oordeel dat (...) met vorenbedoelde ‘alles in een grote pot’-wijze van financieel administreren (...) reeds in de kiem sprake is geweest van het verbergen dan wel verhullen van de criminele herkomst van de bedragen, nu met voornoemde wijze van financieel beheer nagenoeg onzichtbaar werd gemaakt dat verplichtingen aan inleggers werden voldaan uit door oplichting verkregen nieuwe inleggelden.”³

3. De rechtbank verklaart als bewezen dat de verdachte:

“opzettelijk bedrieglijk (...) aan het (...) publiek (...) heeft voorgespiegeld: (...) dat een onafhankelijke registeraccountant van VWGNijhof Accountants en Belastingadviseurs B.V. of VWGNijhof Registeraccountants B.V. periodiek toezicht en controle uitoefent op de besteding van het inleggeld per beleggingsproduct en het financierings- en aankooptraject van grond(en) in Costa Rica en de jaarrekeningen;”⁴

4. Kortom: de rechtbank constateert dat Centurion alle gelden in een grote pot stopte, zonder onderscheid naar belegger of beleggingsproduct. Obligaties werden terugbetaald met geld van nieuwe beleggers. Aldus was vanaf het begin sprake van het verbergen of verhullen van fraude. Bovendien werd daarbij voorgespiegeld, dat VWGNijhof een en ander controleerde. Hoe kan het dat de rechtbank dat zo duidelijk ziet, terwijl de Accountants stellen dat het jammer is dat de beleggingen van Centurion zijn mislukt, maar dat niets op fraude duidde?

---

² Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, r.o. 5.2 (Productie F.2, p. 3).

³ Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, r.o. 5.2 (Productie F.2, p. 10).

⁴ Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, r.o. 5.3 (Productie F.2, p. 10).

5. Van der Rijt betoogt in het strafrechtelijke onderzoek dat in bepaalde documenten van Centurion alleen zou staan dat “een registeraccountant” de controles uitvoert. Hij verklaart begin 2016 onder ede:

“Ik dacht daarom ook net ‘goed dat daar staat controle door een Nederlandse registeraccountant’. Kennelijk hebben ze zich netjes gehouden aan de afspraak die ik heb met hen heb gemaakt. Daar staat dus geen [VWGNijhof].”⁵

6. ‘Zie je wel: er staat registeraccountant. Er staat niet VWGNijhof.’ Van der Rijt lijkt hier een rondedansje te maken. Hij gaat eraan voorbij dat VWGNijhof als accountant vermeld bleef op de website en in velerlei brochures van Centurion. Bovendien wist hij dat andere accountants de toegezegde controles evenmin verrichtten.
7. De Accountants hadden helder moeten optreden om de onjuiste vermeldingen over de controles ongedaan te maken en het belegend publiek ervoor te waarschuwen. Zij hebben echter het tegendeel gedaan. Zij gingen door met het afgeven van vertrouwenwekkende rapporten en bleven beschikbaar als vraagbaak voor geïnteresseerde beleggers. Tientallen beleggers hebben daarvan gebruik gemaakt. De Accountants hebben ook in die individuele contacten het vertrouwen in Centurion gesterkt. Zo schrijft Van der Rijt aan een geïnteresseerde belegger: “Naar verwachting zal de uiteindelijke verkoopwaarde boven de aanschafwaarde liggen”.⁶ Ook uit het strafvonnis blijkt dat de toegezegde controles en de gepubliceerde assurance-rapporten vertrouwen wekten bij de beleggers.⁷

II. Het verweer van de Accountants

A. Algemeen

8. De strekking van de klacht is dat de Accountants instrumenteel zijn geweest voor de misleiding door Centurion. De strekking van het verweerschrift is dat bepaalde details niet juist zouden zijn weergegeven in de klacht. Bovendien zouden de accountantsverklaringen en assurance-rapporten naar de letter juist zijn.
9. Dit verweer doet niets af aan het wezen van de klacht. Overigens bestrijden de klagers, dat zij zaken niet correct zouden hebben verwoord. Iedere stelling is onderbouwd met een of meer schriftelijke bronnen, waarnaar minutieus is verwezen. Bij die bronnen zijn er vier hoofdcategorieën: rapporten en verklaringen van Van der Rijt, correspondentie met Van der Rijt of Van Mullem, declaraties van VWGNijhof en Centurion’s brochures en website. De bronnen zijn dus afkomstig van de Accountants of waren destijds reeds bekend bij de Accountants.

---

⁵ Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, r.o. 35 (Productie F.2), p. 32.

⁶ E-mail d.d. 20 april 2011 (Productie B.14).

⁷ Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, bloemlezing (Productie F.1), p. 2.

10. De beleggers en de curator blijven bij hun klacht. Zij betwisten hetgeen verweerders naar voren brengen voor zover zij dat niet uitdrukkelijk erkennen. Ik zal mij – gezien de beperkte spreektijd – in deze mondelinge toelichting beperken tot enkele kernpunten.

B. Verjaring

11. De Accountants beroepen zich op verjaring. De beleggers hadden zich volgens de Accountants al lang voor het faillissement dienen te realiseren, dat de verklaringen van de Accountants onjuist waren, zodat de driejaarstermijn zou zijn verstreken. Dit is opmerkelijk. De beleggers hebben tot kort voor het faillissement erop vertrouwd, dat hun belegging redelijk safe was. Aan dat vertrouwen hebben de diverse rapporten en verklaringen van de Accountants een belangrijke bijdrage geleverd. Van der Rijt heeft nota bene nog in april 2014 een rapport uitgebracht, waarvan de strekking is dat de beleggingen in Costa Rica keurig in orde zijn. Waaruit hadden de beleggers dan moeten opmaken, dat dat niet het geval was?
12. Volgens de Accountants hadden de beleggers moeten onderzoeken of de Accountants alle toegezegde controles uitvoerden. Als ze dat hadden gedaan, hadden ze kunnen weten, dat de Accountants een groot deel van de toegezegde controles niet verrichtten. Dit is opmerkelijk. Van der Rijt wist dat hij veel van de toegezegde controles niet verrichtte. Hij wist ook dat andere accountants die niet verrichtten. Maar daarvoor hoeft hij niet te waarschuwen, meent hij.
13. De beleggers konden niet goed nagaan wat VWGNijhof wel en niet had gecontroleerd. Op de website van Centurion stond slechts een aantal assurance-rapporten. De daaraan ten grondslag liggende controleverklaringen stonden daar niet bij. Die waren ook niet beschikbaar voor de beleggers. Afgezien daarvan wisten de Accountants dat de gepubliceerde assurance-rapporten werden gebruikt om bij beleggers het vertrouwen te wekken dat VWGNijhof stelselmatig controles uitvoerende. Van Mullem schrijft dat zelfs uitdrukkelijk aan De Rijk.⁸
14. De Accountants beroepen zich eveneens op de zesjaarstermijn. Dat verweer ziet in het bijzonder op de accountantsverklaringen en assurance-rapporten inzake de waarde van de grond van september 2009 en maart 2010. Deze stukken dateren inderdaad van meer dan zes jaar voor het indienen van de klacht. Zij zijn echter beschikbaar gebleven op de website van Centurion totdat zij failliede. De Accountants wisten dit en hadden er hun toestemming voor gegeven. De assurance-rapporten bleven dus tot in 2014 hun misplaatste vertrouwen wekken met instemming van de Accountants. Mitsdien kunnen zij in de klacht worden betrokken, ook al zijn twee rapporten meer dan zes jaar oud.

---

⁸ “Je zult uiteraard begrijpen dat wij derhalve graag op korte termijn zouden willen starten met de controle van obligatielening II en III, zodat wij onze betrokkenheid bij Centurion c.s. kunnen blijven communiceren met (potentiële) obligatiehouders.” Vergelijk de e-mail Van Mullem d.d.16 augustus 2011 (Productie B.20).

C. Rol van Van Mullem

15. Volgens het verweerschrift was de rol van Van Mullem uiterst bescheiden. Hij is pas sinds februari 2012 accountant. Hij was weliswaar bij Centurion gedetacheerd, maar dat zou maar weinig om het lijf hebben gehad. Hij zou niet mede-verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de verklaringen die Van der Rijt heeft ondertekend.
16. Klagers zijn een andere mening toegedaan. Van Mullem was intensief betrokken bij het opstellen van de accountantsverklaringen en assurance-rapporten, die door Van der Rijt zijn ondertekend. Van Mullem heeft de meeste verklaringen en rapporten opgesteld. Zelfs de controleobjecten van Centurion werden soms door Van Mullem opgesteld.⁹ Van Mullem heeft, evenals Van der Rijt, ten onrechte geen actie ondernomen om de onjuiste en misleidende verklaringen te corrigeren, ook niet na zijn benoeming tot accountant. Integendeel. Deze verklaringen en rapporten bleven met hun toestemming beschikbaar op de website en in brochures en informatiememoranda van Centurion. Door zijn langdurige detachering is de verantwoordelijkheid van Van Mullem nog sterk vergroot. Hij bagatelliseert dit weliswaar in het verweerschrift, maar de detacheringsovereenkomst en de declaraties over die periode geven een ander beeld. Hetzelfde geldt voor het verslag van Centurion uit juni 2013. Daarin lezen we: "VWG krijgt de rol van directie als het gaat om het aanpassen van processen."¹⁰ Van Mullem verklaart bovendien onder ede, dat hij leiding gaf aan de stafafdeling en backoffice van Centurion.¹¹
17. Van Mullem was intensief als accountant betrokken bij Centurion. Hij behoorde zich te realiseren dat grote groepen beleggers vertrouwen hechtten aan de verklaringen en rapporten van zijn kantoor. De Accountants wisten nota bene dat de AFM deze verklaringen aanmerkt als "essentiële beleggersinformatie".¹² Zij wisten of hadden behoren te weten dat deze verklaringen en rapporten onjuist waren en dat het daardoor gewekte vertrouwen misplaatst was. Zij hadden zich uitdrukkelijk van deze verklaringen en rapporten moeten distantieren. Zij hadden de leiding van hun kantoor en de toezichthouder op de hoogte moeten brengen van deze misstanden. Zij hadden zeker niet potentiële beleggers te woord moeten staan zoals ze hebben gedaan, omdat dit hun vertrouwen alleen maar meer sterkte. Dit geldt overigens evenzeer voor Van der Rijt als voor Van Mullem.

---

⁹ Vergelijk bijvoorbeeld de gang van zaken rond de controle belegde gelden (Productie B.5 – B.7).

¹⁰ Notulen financieel overleg Centurion d.d. 12 juni 2013 (Productie B.49).

¹¹ Getuigenverhoor A.Th. van Mullem 23 mei 2016, p. 6 (Productie E.3).

¹² Productie 1 Verweerschrift, pagina 2.

D. Opstellen en controleren jaarrekeningen en managementletter

- 18.** De Accountants doen het voorkomen alsof zij slechts in het begin een opdracht hebben gehad om de jaarrekening over 2009 te controleren. Zij zouden geen samenstellings- of controlewerkzaamheden hebben verricht voor de jaarrekeningen van latere jaren. De managementletter die de Accountants medio 2012 opstelden en tot begin 2013 bewerkten, zou geen verband houden met controle- of samenstellingswerkzaamheden. Het zou gaan om een vrijwillig initiatief van de Accountants in het kader van hun advieswerk. Van der Rijt betoogt ook, dat hij na het eerste kwartaal van 2012 geen controlewerkzaamheden meer mocht verrichten, omdat VWGNijhof te zeer als adviseur betrokken was. De onafhankelijkheid van VWGNijhof was daarmee in het geding. Welnu, dat laatste (niet onafhankelijk), daar zijn we het over eens. De rest niet.
- 19.** De klagers kunnen niet goed plaatsen, waarom de Accountants betwisten dat zij na het eerste kwartaal van 2012 geen samenstellings- en controlewerk meer deden. Zij willen de accountantskamer toch niet bewust onjuist informeren? Toch lijkt dat hier te gebeuren. Uit de overgelegde stukken blijkt dat de Accountants tot begin 2013 allerlei samenstellings- en controlewerk deden met betrekking tot de jaarrekeningen.¹³ De specificatie bij de declaratie uit januari 2013 ziet er bijvoorbeeld als volgt uit:

Opdracht 2011 Boekjaar 2011					
150 Samenstelwerkzaamheden	1528 B. van Mullem	review jaarrekeningen 2011 CV/CM (nav correcties William)	17-12-2012	1,50	208,50
150 Samenstelwerkzaamheden	1528 B. van Mullem	review jaarrekeningen CRE/CPD (nav correcties William)	18-12-2012	1,50	208,50
150 Samenstelwerkzaamheden	1528 B. van Mullem	beoordelen dub - tel contact William	19-12-2012	1,00	139,00
150 Samenstelwerkzaamheden	1528 B. van Mullem	div. wzh nav bespreking 18-12	19-12-2012	2,00	278,00
150 Samenstellen jaarrekening				6,00	834,00
10 Accountancy				6,00	834,00
VS 2 ML 2011		VS 2 ML 2011	15-01-2013		750,00
Voorschotten					750,00
Totaal opdracht 2011 Boekjaar 2011					1.584,00

Hieruit blijkt toch duidelijk dat de Accountants in december 2012 en januari 2013 allerlei samenstelwerkzaamheden verrichtten voor de jaarrekening 2011 en dat ook de management letter ("ML") in dat kader werd opgesteld. Bovendien staan de werkzaamheden voor de managementletter onder het subkopje "Accountancy".

¹³ Vergelijk Klacht nr. 36-39; Mail Van Mullem inzake jaarrekeningen 2011 d.d. 5 juni 2012 (Productie B.33); Mail Van Mullem aan Manders (Centurion) d.d. 14 juni 2012 (Productie B.34):

"Er had dus een tweede regel op de factuur moeten staan i.v.m. werkzaamheden voor de jaarrekening 2011."
Declaraties VWGNijhof april 2012 – januari 2013 (Producties C1, C3, C4, C7 en C.9):

April:	"Planningswerkzaamheden controle jaarrekening 2011	€ 259,00"
Juni:	"Voorschot controle jaarrekening 2011	€ 2.000,00"
Juli:	"Voorschot samenstellen jaarrekening 2011 (2e termijn)	€ 4.000,00"
Oktober:	"Begeleiding bij opstellen jaarrekeningen 2011 (afrekening)	€ 9.480,25"
Januari:	"Review jaarrekeningen 2011 (conform specificatie)	€ 834,00"
	"Voorschot management letter 2011 (afrekening volgende maand)	€ 750,00"

20. Na de vernietigende managementletter hebben de Accountants hun eerdere rapporten niet ingetrokken. Integendeel, zij zijn doorgestaan met het opstellen en afgeven van vertrouwenwekkende rapporten en verklaringen. Waren de Accountants toch voldoende onafhankelijk? In hun verweer geven de Accountants een opmerkelijke verklaring: “zij vonden dat zij Centurion en de belangen van de beleggers niet in de steek konden laten”.¹⁴ De Accountants zouden dus met het oog op de belangen van de beleggers zijn doorgestaan met het afgeven van vertrouwenwekkende verklaringen en het persoonlijk te woord staan van beleggers. Hoe bedenk je het?

E. Aflossing van obligatieleningen

21. Van der Rijt heeft diverse accountantsverklaringen en assurance-rapporten afgegeven, waarin hij verklaart dat de eerste obligatieleningen naar behoren zijn afgelost. Mede dankzij het vonnis in de strafzaak, blijkt dit niet correct te zijn. Centurion heeft een groot deel van de obligatiehouders niet afgelost, maar heeft ze laten “doorrollen” in andere producten. Met andere woorden: Centurion is met die obligatiehouders overeengekomen, dat zij hun geld niet terugkrijgen, maar dat zij in plaats daarvan andere aanspraken op Centurion krijgen. Van der Rijt heeft dat niet in zijn verklaring betrokken, terwijl het cruciaal is. Door onverkort te verklaren, dat de obligaties zijn afgelost, wekt hij de indruk, dat Centurion voldoende kasstroom had, om haar verplichtingen aan de obligatiehouders te voldoen.
22. Van der Rijt en Van Mullem waren zich bewust dat Centurion een groot deel van de obligatiehouders niet terugbetaalde, maar andere producten aanbood. Zo verklaart Van Mullem aan de rechter-commissaris in de strafzaak het volgende:

“Er heeft ook een deel van de aflossing plaatsgevonden door ruilingen met andere producten en kavels. Een belegger kon een kavel kopen in de voorverkoop, het geld ging naar Centurion en daarmee werd de obligatielening afgelost of er werd met gesloten beurs geruild (...)

(Waarom is in de assurancerapporten geen melding gemaakt van de aflossing middels nieuwe producten?)

Er wordt verwezen naar aflossingschema lening 1, 2 en 3 en daaruit komt voldoende naar voren dat het een substantieel deel is geweest. De laatste passage in het assurance rapport is niet voor niks. Er wordt hier voldoende verwezen naar het controleobject (...) Ik kan me ook voorstellen dat een belegger juist met de melding dat een lening was afgelost de indruk heeft gehad dat het een succesvol product is geweest.”¹⁵

---

¹⁴ Verweerschrift nr. 9.2.

¹⁵ Getuigenverhoor van Van Mullem d.d. 23 mei 2016 in het strafproces (Productie E.3), p. 10.

23. Van Mullem erkent hier, dat het voor de beleggers cruciaal is, om te weten dat de obligaties voor een substantieel deel niet zijn terugbetaald, maar zijn omgezet in nieuwe producten. Volgens Van Mullem blijkt dat uit de objecten van de controleverklaring. De Accountants hebben echter alleen de assurance-rapporten in groten getale beschikbaar gesteld en bestemd voor (potentiële) beleggers. Daarin staat slechts dat de obligaties zijn afgelost. De daarmee samenhangende controleverklaringen werden alleen aan Centurion ter beschikking gesteld. De potentiële beleggers werd aldus op een slimme (sluwe?) manier cruciale informatie onthouden.
24. Centurion heeft bij obligatielening 2 en 3 veel meer obligaties uitgegeven, dan zij volgens de obligatievoorwaarden zou doen.¹⁶ De assurance-rapporten vermelden ook daar niets over, terwijl die informatie evident cruciaal is.
25. Volgens het verweerschrift is de klacht inzake de aflossingsverklaringen verjaard. De beleggers hadden maar moeten lezen, dat het project Vista Verde tegen vergunningproblemen opliep, aldus de Accountants. Dat stond namelijk in een jaarrekening van Centurion die eind 2012 bij de kamer van koophandel is gedeponereerd. Dit verweer gaat eraan voorbij dat de klacht onder meer ziet op misleiding omtrent de aflossing en de omvang van de obligatielening. Afgezien daarvan gaat de onderzoeksplicht van beleggers niet zover, dat zij bij de kamer van koophandel gedeponereerde stukken moeten opvragen en uitspitten. Daarentegen mag men wel van een accountant verwachten, dat deze het publiek waarschuwt, wanneer hij ontdekt dat zijn verklaringen onjuist of misleidend zijn, terwijl hij weet of behoort te weten dat beleggers daarop vertrouwen.

F. Eigendom van de grond in Pacific Gardens

26. De Accountants handelen op dezelfde wijze bij de verklaringen omtrent de aangekochte grond van het project Pacific Gardens. In de assurance-rapporten staat, dat Centurion Projects & Developments SA deze gronden via dochtervennootschappen heeft verworven. Deze assurance-rapporten zijn uitdrukkelijk bestemd voor potentiële beleggers in Centurion. Zij zijn ook in groten getale aan hen verstrekt. Van der Rijt constateerde tegelijkertijd in de controleverklaringen, dat Centurion Projects & Developments SA geen dochtermaatschappij was van Centurion, maar een privé-vennootschap van de directie. Die cruciale informatie werd aan de beleggers onthouden.
27. De Accountants maakten deze misleiding mogelijk door een assurance-rapport af te geven, dat aan het publiek werd verstrekt, terwijl daarin essentiële informatie ontbrak. Die essentiële informatie kon wel worden opgemaakt uit de controleverklaringen, maar die werden uitdrukkelijk niet voor het publiek bestemd. Kennelijk was de gedachte van de Accountants: we hebben het toch goed gedaan? De assurance-rapporten verwijzen immers naar de controleverklaringen. Als de beleggers die controleverklaringen hadden

---

¹⁶ E-mail Van Mullem aan De Rijk d.d. 25 januari 2012 (Productie B.27).

opgevraagd en goed hadden bekeken, hadden ze kunnen zien dat de obligaties niet waren terugbetaald, maar waren omgezet in andere producten. Dan hadden zij kunnen zien, dat de grond van Pacific Gardens niet werd gehouden door een dochtermaatschappij van Centurion, maar door de directie in privé. Van Mullem zegt het zelf”:

“De laatste passage in het assurance rapport is niet voor niks. Er wordt hier voldoende verwezen naar het controleobject.”¹⁷

G. Assurance-rapporten inzake de waarde van de grond Vista Verde

28. In 2009 en 2010 brengt Van der Rijt drie assurance-rapporten uit. Daarin verklaart hij dat de waarde van de aangekochte grond en gelden van Centurion tenminste 83 % van de inleg bedraagt.

29. In de klacht hebben de beleggers en de curator laten zien, dat deze assurance-rapporten onjuist zijn en bovendien misleidend. Van der Rijt en Van Mullem verweren zich met de stelling dat deze assurance-rapporten technisch gesproken correct zouden zijn. Daarnaast zouden de beleggers teveel belang hechten aan de verklaringen. De assurance-rapporten zouden slechts inhouden dat Centurion bepaalde bedragen heeft overgeboekt aan Centurion Real Estate S.A., zonder dat ze iets zouden zeggen over de waarde van de beleggingen.

30. Van der Rijt verklaart dat de assurance-rapporten over de waarde van de grond alleen goed begrepen kunnen worden wanneer de controleverklaringen erbij worden genomen. Ik citeer uit zijn getuigenverhoor, zoals vermeld in het strafvonnis:

“Wij verwijzen hier naar een accountantsverklaring van 1 september. We zeggen dat we hebben gezien dat de waarde 84,3% bedraagt. Dat doen we omdat we verwijzen naar de stukken. We verwijzen naar een verklaring. Als ik dit sec zou verklaren mis je toelichting.”¹⁸

31. Kennelijk is dit de structurele werkwijze van VWGNijhof. Je stelt assurance-rapporten op, die je uitdrukkelijk bestemt voor groot publiek. Daarin neem je bepaalde cruciale informatie niet op, maar je verwijst naar een controleverklaring. Die controleverklaring en de bijbehorende onderliggende stukken zijn echter niet beschikbaar voor dat grote publiek, maar alleen voor Centurion zelf.

---

¹⁷ Getuigenverhoor van Van Mullem d.d. 23 mei 2016 in het strafproces (Productie E.3), p. 10.

¹⁸ Vonnis Rb. Overijssel 20 juli 2016, r.o. 35 (Productie F.2), p. 30.

G.1. Verklaart Van der Rijt over de waarde, of slechts over overboekingen?

- 32.** De assurance-rapporten inzake Vista Verde houden steevast een positief oordeel in over de waarde van de grond. Van der Rijt verklaart dat hij de omvang en de aard van de belegde gelden heeft gecontroleerd. Hij concludeert dat de waarde van de grond en gelden ruim 83 % bedraagt van de inleg. De beleggers zijn hierop afgegaan.
- 33.** De Accountants betogen dat de beleggers te veel waarde hechten aan hun verklaringen en rapporten. Dat is curieus. De Accountants leggen zelf als productie 1 een brief over van de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") uit 2009. De AFM schrijft daarin nadrukkelijk, dat de accountantsverklaring over de belegde gelden "essentiële informatie" voor de beleggers inhoudt.
- 34.** Ook het feit dat tientallen beleggers contact opnemen met de Accountants, duidt erop dat in hun beleving de verklaringen vertrouwen wekken in Centurion. Als de verklaringen en rapporten van de Accountants inderdaad niet van belang zouden zijn voor beleggingsbeslissingen, waarom zijn de assurance-rapporten dan telkens uitdrukkelijk bestemd voor "potentiële beleggers"?

G.2. Waardering kavels die om niet zijn verkregen

- 35.** De verklaringen en rapporten zijn ook op andere punten onjuist. Het ging al mis bij de eerste verklaring over de opgave belegde gelden per 30 juni 2009. De opgave belegde gelden luidde als volgt:¹⁹

Status							Totaal	percentage
Datum	geinvesteerd geld	grond in euro's	rekening SA	aanbetaald euro's	rekening notaris	onderweg naar C.R.	€	
30-jun-09	€ 316 000,00	€ 218 617,11	€ 11.246,00	€ 23.531,68		€ 12.450,00	€ 265 844,79	84,13%
lot	meters		datum	bedrag				
lot A9	5262 16	€ 44 728,36	24-6-2009	€ 5.339,98	Ekkelboom	€ 8.800,00		
lot A10	5105,85	€ 43 399,73	26-6-2009	€ 6.091,95	Dortmans	€ 4.150,00		
lot A11	5044,75	€ 42.880,38	26-6-2009	€ 6.048,60				
lot A12	5201,05	€ 44.208,93	30-8-2009	€ 6.061,15				
lot A13	5105,85	€ 43.399,73						

- 36.** Ik vraag aandacht voor het bedrag bij kavels A11 en A13. Daar staat een bedrag van circa € 43.000 per kavel. De toelichting onder vermeldt echter het volgende:

"In de kolom 'grond euro's' is de kostprijs van de verkregen kavels opgenomen. (...). De kavels 'lot A11' en 'lot A13' zijn 'om niet' verkregen."²⁰

- 37.** De koopprijs van twee kavels was dus nihil. Toch betreft Van der Rijt voor beide kavels een bedrag van circa € 43.000 in zijn berekening van de waarde van de grond in eigendom. Hoe verklaart hij dat?

¹⁹ Productie 10 Verweerschrift.

²⁰ Productie 10 Verweerschrift, toelichting bij de opgave belegde gelden, onder punt 2.

38. Voor zover Van der Rijt bedoelde te rapporteren over de koopprijs van de grond of de besteding van gelden, is zijn rapport onjuist.²¹ Immers: de koopprijs was € 86.000 lager. Voor zover hij bedoelde te verklaren over de waarde van de grond, is onhelder waarop die waarde is gebaseerd. Linksom of rechtsom heeft Van der Rijt ten onrechte € 86.000 toegerekend aan de 'waarde' van de grond. Het door hem berekende percentage belegde gelden is daarom ook te hoog.²² Van der Rijt maakt dezelfde fout in zijn verklaring en assurance-rapport over de belegde gelden per 30 september 2009 en per 31 maart 2010.²³

G.3. Waardering zogenaamde inmeetverschillen

39. Het rapport van Van der Rijt uit oktober 2010 is ook op andere punten onjuist. Op de Slotopgave per 31 maart 2010 staan bedragen per kavel.²⁴ Nagenoeg alle bedragen zijn voorzien van een vinkje van de Accountants. Bij het laatste bedrag ontbreekt een vinkje.²⁵

Lot A21	5.573,20 €	✓ 47.372,20
Lot A20	5.072,05 €	✓ 43.112,43
Lot A19	5.228,10 €	✓ 44.438,85
Lot A23	5.128,60 €	✓ 43.593,10
Lot A18	5.101,50 €	✓ 43.362,75
inmeetverschil	6.833,80 €	58.087,27

40. Dit bedrag heeft geen betrekking op een kavel, maar op "inmeetverschillen". In de administratie van Centurion hebben klagers geen factuur daarvan gevonden. Dat kan verklaren waarom de Accountants daarbij geen vinkje hebben geplaatst. Het heeft er veel van, dat Centurion aan de hand van de "inmeetverschillen" de totale "waarde" van de grond heeft opgekrikt, zonder dat daaraan enige koopovereenkomst ten grondslag lag. Met andere woorden: de slotopgave verzint hier een bedrag van € 58.087,27. Van der Rijt verklaart dat die opgave juist is.

G.4. Doorhaling hypotheek en topografische kosten

41. Centurion Real Estate S.A. heeft in februari en maart 2010 enkele grote bedragen betaald, anders dan voor de verwerving van gronden. Het betreft in totaal € 100.000, te weten: € 84.123 voor "Cancelación hipoteca" en € 15.000 voor "Cancelación honorarios topograficos".²⁶ Deze bedragen staan niet op de slotopgave belegde gelden per 31 maart 2010.

²¹ Van der Rijt verklaart op 14 januari 2016 voor de rechter commissaris (Productie E-1), p. 10:

"ik vermoed dat in de brochure staat dat er accountantscontrole wordt vermeld, of dat er sprake is van een percentage 83%. (...) Ik heb gekeken of van elk bedrag dat binnenkomt 83% is besteed aan aankoop van grond."

²² Vergelijk assurance-rapport d.d. 19 oktober 2010 (Productie A.3 Klacht en Productie 4 (slot) Verweerschrift).

²³ Productie 10 Verweerschrift, voorlaatste bladzijde, in verband met Producties 11 en 12 Verweerschrift.

²⁴ Productie 10 Verweerschrift, voorlaatste pagina.

²⁵ Slotopgave Centurion, met paraaf Van der Rijt, d.d. 19 oktober 2010, Productie 10 (slot) Verweerschrift.

²⁶ Productie F.3 van klagers, p. 43 en 46.

42. Klagers hebben een overzicht toegestuurd met de aankoopfacturen van Vista Verde (Productie F.3). Het is voorzien van een stempel “geen accountantsverklaring toegepast”. In de hoek rechtsonder staat een paraaf en de datum 5 juni 2012.²⁷ Als ik het goed zie, is dat de paraaf van Van Mullem.²⁸ De zojuist genoemde doorhaling van de hypotheek en de topografische kosten blijken uit deze stukken.²⁹ Zij blijken echter niet uit de slotopgave belegde gelden per 31 maart 2010. Van Mullem had zich moeten realiseren, dat dit overzicht materieel verschilt van de slotopgave per 31 maart 2010 en dat de accountantsverklaring en het assurance-rapport dus niet correct waren.

43. Samenvattend rammelt er van alles aan de accountantsverklaringen en assurance-rapporten. Substantiële bedragen uit de opgaven van Centurion blijken niet te zijn verantwoord. Toch geeft Van der Rijt telkens vertrouwenwekkende assurance-rapporten en accountantsverklaringen af.

H. Positieve signalen?

44. De Accountants betogen dat er verschillende signalen waren, die hen vertrouwen gaven in Centurion. Zo gaf het hun vertrouwen, hoe het management van Centurion reageerde op de alarmerende managementletter uit 2012. Ook zouden zij vertrouwen ontlenen aan een onderzoek van de belastingdienst in 2013. De beleggers en de curator betwisten dit.

45. De wijze waarop Centurion handelde naar aanleiding van de managementletter kon de Accountants geen vertrouwen bieden, integendeel. De Accountants hebben Centurion medio 2012 gevraagd naar de vriendin van Van Eck. Centurion ontkende dat sprake was van een fictieve werkneemster. Eind 2012 bleek dat Centurion de Accountants hierover had voorgelogen. Deze vriendin werd doorbetaald tot augustus 2013.³⁰ VWGNijhof verzorgde de loonadministratie. Klagers begrijpen niet waaruit de Accountants hun vertrouwen hebben geput, dat Centurion het leven beterde en een betrouwbare instelling werd voor de beleggers.

46. Klagers betwisten dat de belastingdienst aan de Accountants het vertrouwen gaf, dat Centurion haar zaken goed op orde had. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de belastingdienst een positief oordeel zou hebben gegeven, als openheid van zaken was verschaft door Centurion. Dan had de belastingdienst bijvoorbeeld vastgesteld dat de vriendin van manager Van Eck als fictieve werkneemster op de payroll stond. Als er al een positief signaal van de belastingdienst zou zijn uitgegaan, wat wordt betwist, dan kon dat signaal geen vertrouwen bieden aan de Accountants, dat de zaken bij Centurion naar behoren liepen.

---

²⁷ Productie F.3 van klagers, p. 1 en 2.

²⁸ Dezelfde paraaf vindt men onder het getuigenverhoor van Van Mullem in het strafproces, Productie E.3.

²⁹ Productie F.3 van klagers, p. 43 en 46.

³⁰ Getuigenverklaring van K. Heijnen 25 maart 2015, p. 6 (Productie E.4).

III. Conclusie

- 47.** Hoeveel *red flags* moet een accountant zien, voordat hij zijn werk neerlegt en degenen waarschuwt, die op zijn misplaatste en misleidende verklaringen vertrouwen? Maar de Accountants doen het tegenovergestelde. In 2011 waarschuwt de notaris hen, dat in het project Vista Verde niets is ontwikkeld. In 2012 stellen de Accountants zelf vast dat Centurion fraudeert met een fictieve werknemster en miljoenen betaalt aan vennootschappen en aan het management, zonder onderliggende overeenkomsten.
- 48.** Signalen als deze hebben de Accountants stelselmatig genegeerd. Zij hebben hun onjuiste en misleidende verklaringen niet ingetrokken. Zij hebben de (potentiële) beleggers, voor wie hun rapporten bestemd waren, nooit gewaarschuwd. De Accountants beweren nu zelfs dat zij met het oog op de belangen van de beleggers doorgingen met het afgeven van hun verklaringen. 700 beleggers zijn daarvan de dupe.
- 49.** Is dit het werk van een behoorlijke accountant? Het is tijd dat de tuchtrechter daar een oordeel over velt.

Nijmegen, 18 november 2016

J.W.P.M. van der Velden

Advocaat:	mr. J.W.P.M. van der Velden
Adres:	Groesbeekseweg 96, 6524 DJ Nijmegen
Telefoon:	0880440880
E-mail:	janwillemvandervelden@kvdv.eu

